

Lag

om ändring av häktningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i häktningslagen (768/2005) 4 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 1 § och 2 § 1 mom., 8 kap. 7 § 1 mom., 9 kap. 1 § 3 mom. och 10 § 2 mom., 11 kap. 3 § 1 mom., 13 kap. 2 §, 5 § 1 mom. och 6 § 1 mom., 15 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten samt 16 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten,

av dem 8 kap. 7 § 1 mom. och 9 kap. 1 § 3 mom. sådana de lyder i lag 291/2021, 9 kap. 10 § 2 mom. sådant det lyder i lag 394/2015, 13 kap. 2 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 508/2019 och 6 § 1 mom. sådant det lyder delvis ändrat i lag 736/2011, 15 kap. 1 § 1 mom. 1 punkten sådan den lyder i lag 307/2023 samt 16 kap. 1 § 1 mom. 3 punkten sådan den lyder i lag 1641/2015, och

fogas till 3 kap. nya 2 b—2 d § och till 9 § i det kapitlet, sådan den lyder i lagarna 223/2022 och 307/2023, ett nytt 4 mom. samt till lagens 8 kap. en ny 8 §, i stället för den 8 § som upphävts genom lag 1303/2021, som följer:

3 kap.

Placering i fängelset, basvård och förflyttning

2 b §

Säkerhetsavdelning

Bestämmelser om begränsning av rättigheterna för häktade som placerats på en säkerhetsavdelning finns i 4 kap. 1 § 1 mom., 7 kap. 1 § 2 mom., 2 § 1 mom. och 3 § 1 mom., 8 kap. 8 § samt 9 kap. 1 § 3 mom.

En läkare eller någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården ska utan dröjsmål underrättas om placering på en säkerhetsavdelning. Häktade som placerats på en säkerhetsavdelning och deras hälsotillstånd ska noggrant följas.

2 c §

Villkor för placering på en säkerhetsavdelning

En häktad kan placeras på en säkerhetsavdelning, om det är nödvändigt för att förhindra att den häktade

- 1) fortsätter med brottslig verksamhet som äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset,
- 2) försöker rymma eller blir föremål för fritagningsförsök, eller
- 3) på något annat sätt än de som avses i 1 eller 2 punkten allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset eller en annan häktads eller någon annans säkerhet i fängelset.

2 d §

Varaktigheten av placering på säkerhetsavdelning

Placeringen på en säkerhetsavdelning får inte fortgå längre än nödvändigt. Ett beslut om placering av en häktad på en säkerhetsavdelning och grunderna för beslutet ska omprövas minst var tredje månad.

9 §

Beslutanderätt

Direktören för ansvarsområdet för operativ verksamhet fattar på förslag av enhetschefen för fängelset eller enhetschefen för enheten för klientbedömning eller efter att ha hört dessa beslut om placering och fortsatt placering av häktade på säkerhetsavdelningar.

4 kap.

Sysselsättning

1 §

Deltagande i sysselsättning

En häktad är inte skyldig att delta i sådan sysselsättning som ordnas eller godkänns av fängelset. Om en häktad önskar delta i sysselsättning, ska tillfälle till detta ordnas i den utsträckning det är möjligt. En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning kan dock delta endast i aktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

7 kap.

Fritid

1 §

Fritidsverksamhet

En häktad får delta i fritidsverksamhet och tillbringa fritiden tillsammans med andra fångar och häktade.

En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning får delta i fritidsaktiviteter som lämpar sig för säkerhetsavdelningen. En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning får tillbringa fritiden tillsammans med andra häktade på säkerhetsavdelningen på ett sätt som lämpar sig för säkerhetsavdelningen.

Deltagandet kan förbjudas eller begränsas, om den häktade

- 1) avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller
- 2) är föremål för åtgärder enligt 10 kap. 11 § eller 13 kap. 1 § 1 mom.

En häktad som är berusad eller stör fritidsverksamheten eller äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset, kan förvägras rätt att delta i ett fritidsevenemang.

2 §

Religionsutövning

En häktad har rätt att delta i gudstjänster, andaktsstunder och andra religiösa sammankomster som ordnas i fängelset, om inte den häktade

1) har placerats på en säkerhetsavdelning eller avtjänar straff i enrum enligt 10 kap. 4 § 1 mom. 3 punkten, eller

2) är föremål för åtgärder enligt 10 kap. 11 § eller 13 kap. 1 § 1 mom.

8 kap.

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation

7 §

Avlyssning och inspelning av telefonsamtal

En häktads telefonsamtal får avlyssnas och spelas in, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med samtalets mottagare behövs för att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset, säkerställa syftet med häktningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. Ett beslut som berättigar till avlyssning och inspelning av telefonsamtal får fattas för högst 14 dagar åt gången.

8 §

Brevväxling, telefonsamtal och elektronisk kommunikation på säkerhetsavdelningar

Andra brev, postförsändelser och meddelanden till och från en häktad på en säkerhetsavdelning än sådana som avses i 3 eller 4 § får läsas, om det av någon anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med försändelsen eller dess avsändare eller mottagare behövs för att säkerställa syftet med häktningen, förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. I fråga om häktades brevväxling tillämpas i övrigt 1 §, 2 § 2 och 3 mom. samt 2 a, 3—5 och 9 §.

Ett villkor för att en häktad på en säkerhetsavdelning ska få använda telefon är att den häktade samtycker till att hans eller hennes samtal kan spelas in utöver att de avlyssnas. I fråga om avlyssning av samtal tillämpas i övrigt bestämmelserna i 7 § 2 och 3 mom.

En häktad som placerats på en säkerhetsavdelning kan inte beviljas tillstånd till användning av e-post enligt 7 a §.

9 kap.

Besök och andra kontakter utom fängelset

1 §

Besök

Samtalet mellan den häktade och besökaren får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning, om det av någon grundad anledning som har samband med den häktades brottsliga bakgrund, med den häktades uppförande under häktningstiden eller med besökaren behövs för

att förhindra brott, avvärja en fara som hotar ordningen i fängelset, säkerställa syftet med häktningen eller trygga den häktades eller någon annans säkerhet. En på säkerhetsavdelning placerad häktads samtal får avlyssnas och upptas med hjälp av en teknisk anordning vid ett övervakat besök enligt 2 mom., vid besök av barn enligt 3 § och vid sådan kontakt via videolänk som avses i 10 §. Den häktade och besökaren ska underrättas om avlyssningen och upptagningen av samtalet innan åtgärden inleds.

10 §

Kontakter via videolänk

I fråga om övervakning och avbrytande av kontakter samt återkallande av tillstånd till kontakter tillämpas vad som föreskrivs i 1 § 2 och 3 mom. samt 6 och 7 §.

11 kap.

Granskning av fängelselokaler och häktade

3 §

Säkerhetskontroll av häktade

En häktad får underkastas säkerhetskontroll för att förhindra brott, upprätthålla ordningen och säkerheten i fängelset, trygga en häktads eller någon annans säkerhet eller säkerställa syftet med häktningen (*säkerhetskontroll av häktade*).

13 kap.

Säkerhetsåtgärder och användning av maktmedel

2 §

Användning av fängsel

En häktads omedelbara rörelsefrihet får begränsas med handbojor, plastfängsel, skydd som förhindrar spottning eller andra motsvarande medel, om det är nödvändigt i samband med utförande av tjänsteuppdrag för att

- 1) förhindra rymning under transport,
- 2) tygla sådant våldsamt uppträdande som inte kan förhindras på något annat sätt och som kan äventyra den häktades eller någon annans säkerhet eller orsaka betydande skada på egendom,
- 3) avvärja överhängande risk för våld, eller
- 4) säkerställa kroppsbesiktning.

Fängsel får inte användas längre än nödvändigt. Fängsel får inte orsaka den häktade fara eller onödig smärta. Om fängsel används med stöd av 1 mom. 2 punkten ska en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården utan dröjsmål underrättas om användningen av fängsel. När den häktade ska höras inför domstol ska fängslens avlägsnande, om inte rättens ordförande av särskilda skäl bestämmer något annat. Fängslens ska också avlägsnande om det är nödvändigt för att en medicinsk åtgärd ska kunna vidtas.

En häktad som är gravid får inte beläggas med fängsel när förlossningen har börjat, under förlossningen eller omedelbart efter förlossningen.

5 §

Avskildhet

En häktad får hållas avskild från andra fångar och häktade, om det är nödvändigt

- 1) för att förhindra att den häktade allvarligt äventyrar någon annans liv eller hälsa,
- 2) för att förhindra ett uppenbart rymnings- eller fritagningsförsök,
- 3) för att förhindra fortgående användning av berusningsmedel eller narkotikabrott enligt 50 kap. 1, 2, 2 a, 3, 4 eller 4 a § i strafflagen,
- 4) för att garantera den häktades egen säkerhet, eller
- 5) för att förhindra andra gärningar som motsvarar dem som nämns i 1—4 punkten och som allvarligt äventyrar ordningen och säkerheten i fängelset.

6 §

Användning av maktmedel

En tjänsteman vid Brottspåföljdsmyndigheten har vid utförande av tjänsteuppdrag rätt att använda maktmedel för att

- 1) förhindra att en häktad rymmer eller avlägsnar sig utan tillstånd, för att bryta ner motstånd och för att vidta de övervaknings-, gransknings- och säkerhetsåtgärder som avses i detta kapitel eller i 11 kap.,
 - 2) förhindra tillträde till fängelset, för att frånta personer föremål och ämnen, för att avlägsna personer från fängelseområdet samt för att gripa och hålla personer i förvar enligt 12 kap., samt
 - 3) förhindra olovligt tillträde, avlägsna ett hinder eller stoppa ett fortskaffningsmedel, när det finns fara för ett brott mot liv eller hälsa eller någon annan gärning eller händelse som kan äventyra någons hälsa.
-

15 kap.

Ändringssökande

1 §

Beslut i vilka ändring får sökas

En häktad får begära omprövning av eller anföra besvär över Brottspåföljdsmyndighetens beslut som gäller

- 1) placering enligt 3 kap. 1 § 5 mom., avskilt boende på egen begäran enligt 3 kap. 2 § 2 mom., placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 c §, fortsatt placering på en säkerhetsavdelning enligt 3 kap. 2 d §, användning av egna kläder enligt 3 kap. 3 § eller avvikelser från den normala kosten enligt 3 kap. 4 §,
-

16 kap.

Särskilda bestämmelser

1 §

Tillämpning av fängelselagen

Vid verkställighet av häktning tillämpas vad som föreskrivs om verkställighet av fängelse i följande bestämmelser i fängelselagen:

3) 5 kap. 1 § 1 mom. om avdelningar, 5 kap. 5 § 1 mom. om en säkerhetsavdelning, 5 kap. 8 § om dagordningen på en avdelning, 5 kap. 9 § 1 mom. om beslutanderätten vid fastställande av dagordningen på avdelningarna samt om beslutanderätten för en i 5 kap. 9 § 2 mom. avsedd överläkare eller en av denne förordnad läkare,

Denna lag träder i kraft den 1 september 2026.

Helsingfors den 5 februari 2026

Republikens President

Alexander Stubb

Justitieminister Leena Meri